Statenbrief

Informatie

Datum
8 oktober 2025

Zaaknummer
2023-011165

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Onderwerp
Ruimtelijke keuzes omgevingsvisie

Beleidsprogramma
- Klimaat
- Klimaatadaptatie
- Regionaal waterprogramma
- Aantrekkelijke leefomgeving
- Biodiversiteit
- Agrifood
- Gezonde leefomgeving
- Wonen
- Leefbaarheid
- Economie
- Circulaire Economie
- Bereikbaarheid

Ambitie
- Alle

Portefeuillehouder
Dirk Vreugdenhil

1 Kern van deze Statenbrief

PS worden geïnformeerd over de richting die GS hebben uitgesproken op zeven ruimtelijke keuzes die getoetst worden in participatie en uiteindelijk bepalend zijn voor de uitwerking van de nieuwe omgevingsvisie.

2 Waarom ontvangt u deze Statenbrief?

Provinciale Staten zijn opdrachtgever voor de vernieuwing van de omgevingsvisie. We vinden het belangrijk om u zo volledig mogelijk te informeren over deze participatie, omdat uw Staten hier wellicht ook over benaderd worden.

Er worden nu nog geen definitieve keuzes gemaakt. De uitwerking van de zeven keuzes is bedoeld om tot een zo goed mogelijk voorstel voor de omgevingsvisie aan uw Staten te komen. Daarom willen we een aantal richtingen toetsen met de buitenwereld.

3 Hoe bent u eerder betrokken?

Op 16 april jl. heeft u de Kadernota vernieuwing omgevingsvisie vastgesteld (PS2025-141). Met de kadernota hebben uw Staten de

provincie Gelderland

richting van de omgevingsvisie bepaald. Op basis hiervan werken we de omgevingsvisie verder uit. Een groot deel van de kadernota kunnen we meteen uitwerken, maar er komen zeven ruimtelijke keuzes naar voren die we eerst willen toetsen voordat we ze verder uitwerken. Deze keuzes vragen namelijk om extra aandacht vanwege hun impact en de benodigde beleidswijzigingen.

In het Ruimtelijk uur van 27 augustus jl. bent u meegenomen in het proces van de omgevingsvisie.

4 Samenvatting

Gedeputeerde Staten hebben zich uitgesproken over een keuzerichting op zeven ruimtelijke keuzes die getoetst worden in participatie en uiteindelijk bepalend zijn voor de uitwerking van de nieuwe omgevingsvisie. De zeven keuzes zijn:

1. Sturen op het vasthouden van water
2. Sturen op de beschikbaarheid en kwaliteit van zoet grondwater
3. Richting geven aan opgaven in het landelijk gebied
4. Sturen op een toekomstbestendig energiesysteem
5. Sturen op bereikbaarheid van defensie, goederenstromen en verstedelijking
6. Sturen op vestigingsvoorwaarden voor economie
7. Richting geven aan een aantrekkelijke woonomgeving

5 Informatie

Hieronder volgt een korte samenvatting per keuze. De verdere uitwerking staat in bijlage 1 bij deze Statenbrief.

Keuze 1: Sturen op het vasthouden van water
Om droogteschade en wateroverlast te beperken, moet in natte maanden voldoende water worden vastgehouden. Hiervoor is meer ruimte nodig en moeten er maatregelen worden genomen in het water- en bodemsysteem. We werken regionaal uit hoe we hier invulling aan geven. We toetsen plannen en projecten aan hoe ze het water- en bodemsysteem raken, en we stellen randvoorwaarden voor ruimtelijke planvorming. De grondwaterstand zal hoger worden, beken zullen vaker buiten hun oevers treden en in de beekdalen is meer ruimte nodig voor het water. Dit heeft effect op het landgebruik. Grote ruimtelijke ontwikkelingen vragen ook grote (financiële) investeringen in het water- en bodemsysteem.

Keuze 2: Sturen op de beschikbaarheid en kwaliteit van zoet grondwater
Er komt steeds meer vraag naar grondwater, terwijl de grondwatervoorraad afneemt. We moeten daarom zuinig zijn op onze grondwatervoorraad en zowel de hoeveelheid als de kwaliteit beschermen voor de toekomst. Om de hoeveelheid grondwater die wordt onttrokken te reguleren, stellen we onttrekkingsplafonds in voor verschillende gebieden, waardoor er minder water beschikbaar is voor functies met een watervraag. Functies in de ondergrond mogen geen negatieve effecten hebben op de beschikbaarheid en kwaliteit van de grondwatervoorraad. We onderzoeken

maatregelen om de grondwatervoorraad op de Veluwe aan te vullen, en zoeken naar mogelijkheden om verdamping te voorkomen.

Keuze 3: Richting geven aan opgaven in het landelijk gebied
De druk op het landelijk gebied in Gelderland is hoog. We willen de kwaliteiten en waarden van het landelijk gebied in Gelderland blijven benutten, zonder dat het landelijk gebied moet inleveren ten gunste van meer stedelijke functies die ruimte vragen. We maken in het landelijk gebied onderscheid tussen gebieden met verschillende, voor de provincie, leidende opgaven. We zetten ons actief in voor deze opgaven. Daarnaast werken we samen met de regio aan regionaal beleid voor functieverandering, zodat landbouwgronden niet zomaar verdwijnen, landbouw ook voldoende ruimte krijgt op het erf voor verduurzaming, en zodat het landelijk gebied niet 'verrommelt'.

Keuze 4: Sturen op een perspectief voor een toekomstbestendig energiesysteem
We maken de match tussen de verwachte ontwikkelingen en de benodigde investeringen in het energiesysteem. We combineren daarbij de strategieën decentraliseren, optimaliseren en intensiveren van de (grootschalige) energie-infrastructuur. Hiervoor wordt gewerkt aan gebiedsspecifieke perspectieven voor het energiesysteem. Op basis van het perspectief per gebied stellen we randvoorwaarden aan ruimtelijke ontwikkelingen in Gelderland. Dit betekent dat het energieaanbod verschilt per gebied. Dit heeft in de toekomst invloed op het vestigingsklimaat per gebied. Ook willen we dat Gelderland wordt aangesloten op het waterstofnetwerk.

Keuze 5: Sturen op bereikbaarheid van defensie, goederenstromen en verstedelijking
Mobiliteitsnetwerken lopen regelmatig vol, met files op snelwegen en volle treinen. De groei van defensie, de toename van goederenstromen en de verstedelijking van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, Regio Foodvalley en Stedendriehoek, zorgen voor extra druk op de bereikbaarheid. We zien de North-Sea Baltic Corridor als de belangrijkste militaire corridor in Gelderland en versterken hier de voorzieningen voor defensie. We investeren in voorzieningen voor goederenvervoer, zoals truckparkings langs de corridors en voorzieningen op logistieke knooppunten. We zetten in op grootschalige uitbreiding van het mobiliteitsnetwerk in de Groene Metropool Regio, Regio Foodvalley en Stedendriehoek.

Keuze 6: Sturen op vestigingsvoorwaarden voor economie
Economie is belangrijk voor werkgelegenheid en een gezonde woon-werkbalans, en draagt bij aan leefbaarheid. Er is ruimte nodig om te ondernemen, te innoveren en mee te bewegen met de geopolitieke ontwikkelingen en de ontwikkeling naar een circulaire economie. Daarom beschermen we de huidige oppervlakte en kwaliteit van werklocaties en willen we dat bedrijven die gemengd kunnen worden met wonen zich vestigen in stedelijk gebied. Verder wijzen we logistieke knooppunten aan en willen we de (milieu)ruimte op bedrijventerreinen beter gebruiken. Daarnaast is er ook uitbreiding nodig, zowel in de stedelijke gebieden als voor grootschalige bedrijven. Voor de grootschalige bedrijven wijzen we strategische zoekzones aan. We houden ook rekening met de ruimte die nodig is voor defensie.

Keuze 7: Richting geven aan een aantrekkelijke woonomgeving

We willen dat Gelderland een prettige woonomgeving is, met goede voorzieningen om te wonen, werken en recreëren. We stellen voor elke regio een verstedelijkingsstrategie op, samen met regio, Rijk en waterschappen. In de omgevingsvisie leggen we de locaties voor grootschalige en regionale woningbouw vast. We concentreren de grootste ruimtelijke ontwikkelingen in stedelijke regio's, omdat locaties in deze regio's goed bereikbaar kunnen zijn of kunnen worden gemaakt. In landelijke regio's willen we dat er gebouwd worden op de schaal van de regio.

6 Duurzaamheid

Niet van toepassing.

7 Planning en control

Niet van toepassing.

8 Participatie en communicatie

In oktober, november en december 2025 gaan we in gesprek met inwoners, partners en bestuurders over de hierboven beschreven ruimtelijke keuzes. We geven hiermee uitvoering aan de 2e participatiefase, zoals omschreven in het participatieplan (PS2024-425). We toetsen de ruimtelijke keuzes op:

- navolgbaarheid: zijn de keuzes logisch en begrijpelijk?
- beleving en reflectie: wordt de noodzaak van het maken van deze keuze (h)erkend? En helpt deze keuze?

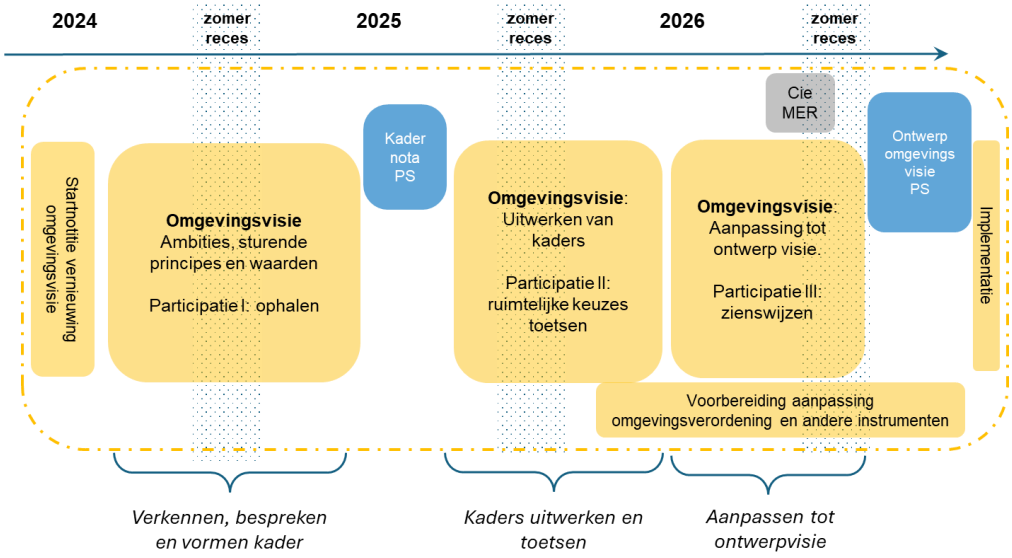
Uw Staten zijn eerder geïnformeerd over deze participatiefase via de mededelingenbrief van 2 september jl. (PS2025-730).

9 Vervolg

De zeven keuzes en de input hierop vanuit participatie geven samen met de vastgestelde kadernota richting voor de omgevingsvisie. In de uiteindelijke omgevingsvisie moeten verdere keuzes worden gemaakt, zeker ook per regio: de keuzes passen niet overal naast elkaar. De uitkomsten van het Omgevingseffectrapport (OER) helpen bij het maken van deze keuzes.

Naar verwachting vindt besluitvorming door GS over het ontwerp van de omgevingsvisie in april 2026 plaats. Hierna volgt de formele zienswijzeperiode (de derde participatiefase) en schrijft de Commissie mer een advies. Na het verwerken hiervan, wordt de nieuwe omgevingsvisie via GS ter besluitvorming aangeboden aan uw Staten, verwacht in september 2026. Tussendoor betrekken we uw Staten via het ruimtelijk uur.

Zie ook onderstaande tijdlijn voor alle processtappen:

Gedeputeerde Staten van Gelderland
Daniël Wigboldus - Commissaris van de Koning
Johan Osinga - Secretaris

Bijlage(n)

1 Bijlage 1: Ruimtelijke keuzes omgevingsvisie
2 Bijlage 2: Integratieschets